NFA
CADDEBOSTAN

Noesis Felsefe Atölyesi
2019

Thomas Hobbes 2.0
Notlar ve Çözümlemeler: Aziz Yardımlı

Politik Felsefe

Thomas Hobbes 2.0
Notlar ve Çözümlemeler: Aziz Yardımlı
İdea Yayınevi, Şarap İskelesi Sk. 2/301 34425 Karaköy, Beyoğlu — İstanbul
Notlar, çeviriler ve çözümlemeler için © 2019 Aziz Yardımlı
Noesis Felsefe Atölyesinde ilk internet yayımı 1**0.09.2019**

GÜNCELLEME

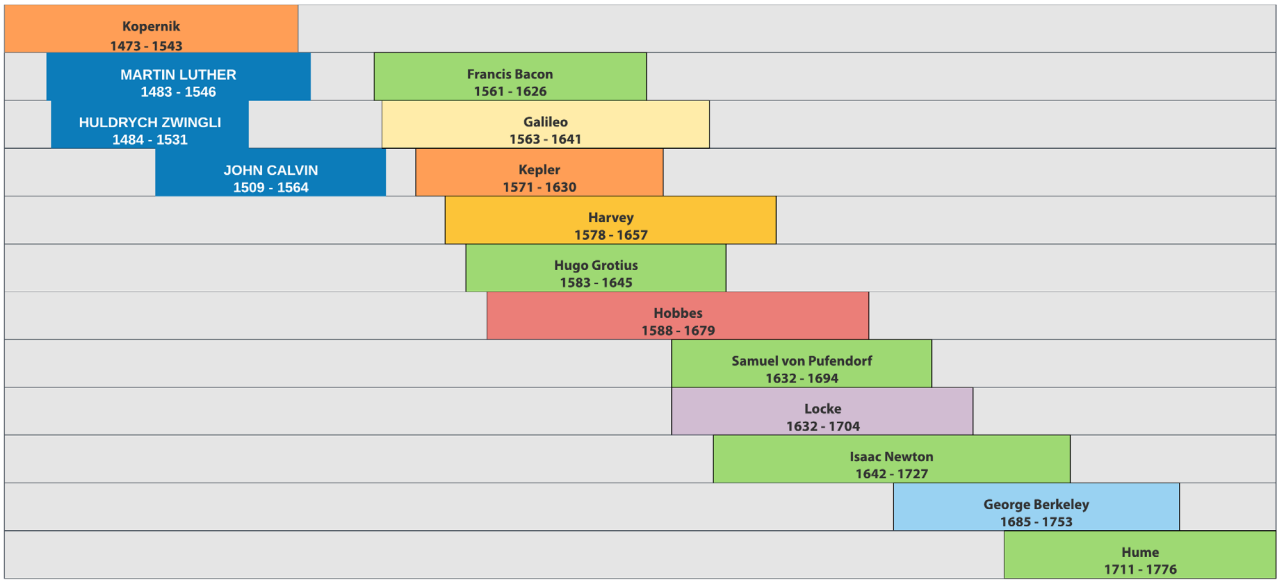
Thomas Hobbes LİNK

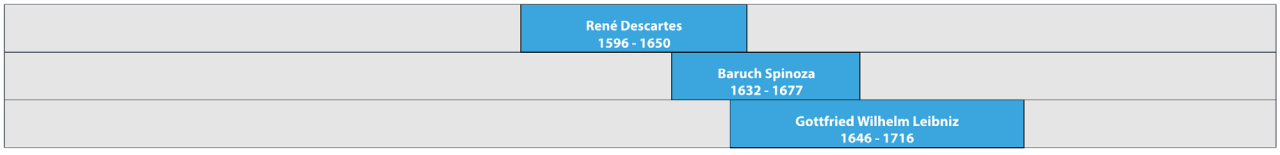
KAPSAM

THOMAS HOBBES (1588-1679) 3
THOMAS HOBBES (1588-1679) 5
HOBBES (1) 6
HOBBES (2) 7
ÇÖZÜMLEMELER 8
HOBBES: Materyalist Moral Bakış Açısı 16
HOBBES: Egemenlik, Tekerk, Sözleşme 17
HOBBES'UN KORKU KURAMI 19
ZAMANDİZİN 20
KAVRAMLAR (1) 21
KAVRAMLAR (2) 22
TARİH: GERMANİK AVRUPA 23
OTUZ YIL SAVAŞI 24
İNGİLİZ İÇ SAVAŞI (1642-1651) 26
ANGLİKANİZM 27
PÜRİTANİZM 28
İNGİLİZ PARLAMENTOSU 29
HOBBES VE ÖN-MODERN POLİTİKA 30
METAMORFİK HOBBES 31

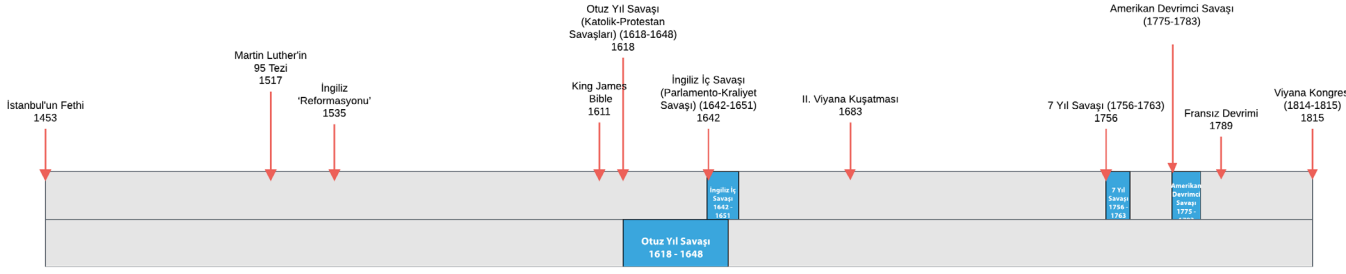
3 THOMAS HOBBES (1588-1679)

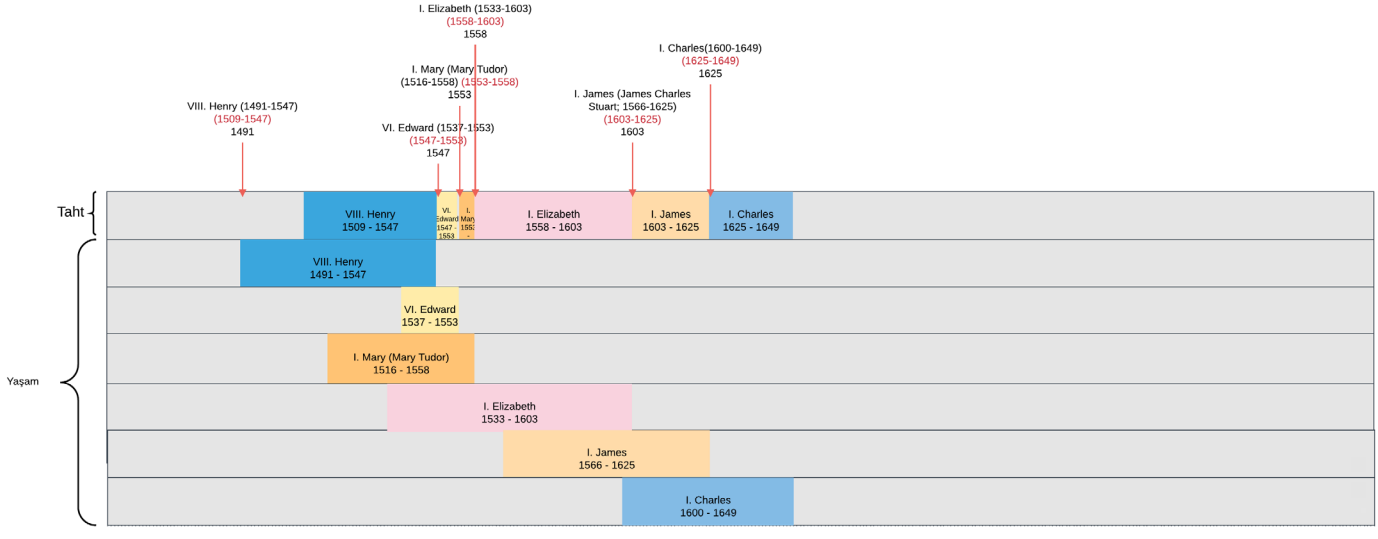
Zamançizgesi (1473-1776)

İngiliz Reformasyonu

Hobbes "kavram" özdektir der. Örneğin, "devlet" özdeksel bir cisimdir ve "etik" fiziğin bir dalıdır.

Hobbes'a göre iç savaşı önlemek için özgür yurttaşlar özgürce özgürlüklerinden vazgeçecek ve bir egemenin saltık yetkesi altına gireceklerdir.
Bu formülün kendisi bir iç savaş çağrısıdır.

Anahatlarda Hobbes'un felsefesi:

- Bir savaş durumu olarak Doğa Durumu;
- Toplumsal bir sözleşme ile tüm bireysel hakların egemene teslim edilmesi;
- Kilisenin devlete altgüdümlü olması.
- Tanrı vardır ve özdeksel bir cisimdir.

Hobbes'un materyalizmini çok kaba bulan daha sonraki İngiliz felsefecileri "deneyim" terimine döndüler. Duyu-algısı özdek olarak özdeği, özdek kavramının kendisini algılamaz ve Hobbes'un materyalizmi algılamadığı bir kavram üzerine dayanır. Daha sonra Locke bilginin "kaynağı" olarak duyu-verilerini ilke almada Hobbes'u izler ve özne payına bir "tabula rasa" öğesini ekler. Locke "tabula rasa" dediği "özdeksel" kurgunun kendisinin kavramsal bir işlev gördüğünü, insan düşüncesinin etkin olarak deneyime, algıya, gözleme, izlenime vb. onu deneyim vb. yapan *a priori* kavramları sağladığını gözden kaçırır.

THOMAS HOBBES (1588-1679)

- Hobbes kimi yazarlar tarafından "the father of modern political philosophy" olarak, biraz daha dikkatli olanlar için "the father of modern analytic philosophy" olarak kabul edilir.
- Hobbes "Fear and I were born twins" der
- Hobbes korkunun uygarlığın temeli olduğu kanısındadır ve "politik felsefesinin" başlıca güdüsü korkudur.
- İnsanın insana *a priori* düşman olduğunu düşünür.
- Bu öncüller verildiğinde, bilginin güç olduğu çıkarsamasını yapar ve bilgi edinmeye yönelir.
- Hobbes İngiltere'de monarşi ve Calvinist püritanlar (I. Charles ve Parlamento) arasındaki iç savaş döneminde yaşadı.
- 1629'da bir süre için Francis Bacon'un sekreterliğini yaptı.
- 1629'da Paris, Orléans, Cenevre ve Venedik kentlerini kapsayan bir Avrupa turuna çıktı.
- Avrupa'da karşılaştığı felsefe ve bilimler ile ilgilendi ve aşağı yukarı okuduğu herşeyi yanlış anladı: Devlet, Tanrı vb., gerçekte varolan herşey bir "cisim"dir; politika fiziğin bir bölümüdür, ve politikada fiziğin yöntemleri geçerlidir.
- Bir materyalist olarak özdeğin birincilliği ilkesine bağlı kaldı.
- Euklides'i ilk kez bir Cenevre kütüphanesinde okudu ve yöntemini çok uygun buldu: ("truth is the product of an analutical process in which definitions are placed in their proper order").
- Kırklarında bir kez daha Avrupa turu yaptı (Fransa ve İtalya).
- Galileo'yu ziyaret etti ve onu "the first that opened to us the gate of natural philosophy universal" olarak kabul etti.
- Mersenne ve Gassendi ile karşılaştı ve hiçbirşey anlamadan Descartes'ı okudu.
- Devim ve optik ile ilgilendi.

İngiliz felsefeciliğinin babası olan Hobbes Leviathan'*da "politik cisimler" üzerine yazar ve "Politik Cisim Üzerine"de ("De corpore politico") devleti politik cisimlerden biri olarak ele alır.*

- Çalışmalarının sonucu olarak, cisim ya da özdeğin aralarında tinsel şeyler de olmak üzere tüm şeylerin en son bileşeni olduğu görüşünü geliştirdi.
- 1640'ta kral ve parlamento arasındaki iç savaştan uzak durmak için Fransa'ya gitti ve Paris'te on bir yıl kaldı.
- Descartes (1596-1656) ile mektuplaştı ve sonuçta anlaşmalarının olanaksız olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

- (17th-century English life expectancy was only about 35 years, largely because infant and child mortality remained high.)

HOBBES (1)

- Kopernik (1473-1543), Galileo (1564-1642), Harvey (1578-1567), Kepler (1571-1630) ve Gassendi'nin (1592-1655) doğa bilimleri alanındaki çalışmaları Hobbes tarafından 'felsefi' çalışmalar olarak görülür.
- Felsefe ya da kavramsal bilgi konusunda bütünüyle yetersiz idi ve felsefeyi yerel bir çerçeve içerisinde görerek — Locke ve Hume'un da yaptıkları gibi — içinde yaşadığı olaylar dünyasına bir yanıt ve bir tepki aracı olarak uyguladı.
- Hobbes'un politik kuramında, birey yalnızca öz-çıkarı tarafından güdülen ön-ahlaksal ya da duyunç yeteneğinden yoksun bir varlıktır ve devletin temeli korkudur.
- Hobbes'un 'ahlaksal' bakış açısında etik fiziğin bir alt dalı olsa da nesnel değildir ve etik normlar ve yasalar saltık belirlenimlere göre doğru ve yanlış, haklı ve haksız değildir.
- Hobbes için tüm insanlar doğal olarak eşittir ve bu eşitlik her birinin ötekini öldürme yeteneği zemininde tanıtlanır.
- Hobbes için, "doğa durumu"nda herkes birbirine zarar verme istencini taşır — *bellum omnium contra omnes* ("doğa durumu" gerçekte her zaman hayvanın durumudur).
- Hobbes'a göre hayvanların da uslamlama yetileri ve istençleri olduğu için, "doğa durumu" ya da "hayvanların durumu" aynı zamanda bir "kültür durumu" olmalıdır.

- Hobbes (1588-1679) Oliver Cromwell'in (1599 -1658) çağdaşı idi.
- 1630'ların sonlarında Parlamento ve kral arasında monarşinin ayrıcalıklarının sınırı bağlamında bir çatışma başladı.
- Politik gücü parlamentoya geçirmek isteyen Püritanlar Cromwell önderliğindeki "Yeni Ordu" ile savaşı kazandılar.
- 1640'ta Hobbes Kral I. Charles'ın ayrıcalıklarını savunan bir inceleme yazdı.
- *Leviathan* bir monarş tarafından okumak üzere yazıldı ve gösterişli bir kopyası Paris'te iken Prens Charles'a sunuldu. ama uyruğun onu koruyamayacak bir egemeni terk etme hakkı prensin danışmanlarına küstahlık olarak göründü.
- 1651'in sonlarında *Leviathan* basıldı ve Hobbes Oliver Cromwell'in rejimi ile barışarak İngiltere'ye döndü.
- 1660'ta Cumhuriyet yıkıldı, monarşi yeniden kuruldu, ve II. Charles Hobbes'a yılda 100 poundluk bir maaş bağladı.
- Hobbes doksan bir yaşında öldü.

Oliver Cromwell

7 HOBBES (2)

- *Leviathan* 1651'de yayımlandı; kitabın bakış açısı nominalist ve materyalisttir; özdeksel evren özdeksel Tanrı tarafından yaratılır ve devime geçirilir; Tanrının kendisi cisimsel bir varlıktır; hiçbir tinsellik yoktur; dışsal dünyanın bilgisinin kaynağı duyu izlenimleridir ve buna göre evrensel düşünceler yoktur; insan dili şeylerin adlardan ve adların adlarından oluşur; felsefe de adlar üzerine doğru uslamlama ('hesaplama') yapmaktan oluşur.

HOBBES'A GÖRE —
- evrensel bir iyi ya da kötü yoktur;
- türe (adalet) saltık bir varoluştan yoksundur ve yalnızca pozitif yasanın bir işlevidir;
- tüm yasa pozitif yasadır ve "doğal hak" ya da "doğal yasa" kavramları cisimsel doğaya aittir;
- insan özdeksel doğanın parçasıdır;
- öyleyse davranışı ancak mekanik yasalara gönderme yoluyla anlaşılabilir (ve Hobbes gene de özgürlüğün bir işlevi olan insan ahlakından söz eder);
- insan davranışı öz-çıkar olgusunda temellenir (ki Hobbes'un düşünme yapısında bu da 'özdeksel' bir cisim olmalıdır);
- bu nedenle insanın doğa durumu korku ve sürekli savaş durumudur;
- korku ve tutkuları ile güdülenerek, insanlık doğa durumundan ancak sağlam ve cisimsel bir *commonwealth* yaratarak kurtulabilir (henüz 'state' sözcüğü yoktur ve "commonwealth" "res publicum"un çevirisidir);
- bu "devlet" insanların kendi aralarında yaptıkları ve tüm bireysel güçlerini tek bir egemen yetkeye devretmelerini doğrulayan bir sözleşme üzerine kurulmalıdır;
- insanlar özgürce özgürlüklerinden vazgeçeceklerdir (Hobbes'a göre insan dilediğini yapabilir, yeter ki 'zorunlu ve özdeksel' nedeni olsun);
- egemen sözleşmenin bir yanı değildir ve monarşi ya da oligarşi vb. olabilir (Hobbes monarşiyi yıkan cumhuriyetçi Cromwell'in yetkesini tanımada bir sorun görmedi);
- egemenler "doğa yasaları"nın altında dururlar ("Soveraigns are all subject to the Lawes of Nature"), ama kendi yaptıkları pozitif yasalar hiçbir durumda onlar için bağlayıcı değildir (yetkeleri yasal değildir);
- egemenin yetkesi saltıktır ve onun karşısında uyrukların saltık olarak hiçbir hakları yoktur;
- (Hobbes'un *commonwealth* modeli bütünüyle pozitif bir kurgudur ve "doğal hak" gibi özdeksel olmayan bir kavram üzerine dayanmaz);
- toplumsal sözleşme ile kurulan devlet modelini İncil'e uygun görür;
- İncil'in en doğru yorumu egemenin yorumudur ve edilgin kamu yalnızca bu yorumu kabul etmelidir; (Lordlar Kamarasında bir piskoposlar komitesi Hobbes'un heretik olduğuna karar verdi ve yakılmasını sağlamak için sonuçsuz kalacak bir eyleme girişti).

Thomas Hobbes'un (1588-1679) yazılarının iki derlemi W. Molesworth tarafından yayıma hazırlandı: *Opera philosophica quae latine scripsit,* 5 ciltte (1839-45) ve *The English Works of Thomas Hobbes,* 11 ciltte (1839-45). Burada yapılan göndermelerde *O.L.* ve *E.W.* sırasıyla bu yayımları belirtir.]

@Hobbes Kralların Tanrısal Hakkı Üzerine Dayalı Saltık Yetkeciliği Savunmaktan Vazgeçmediği İçin Fransa'ya Sığındı.

@Hobbes Kıtada Euklides'in "Öğeler"i, Descartes'ın "Meditasyonlar"ı İle, Ve Galileo Ve Mersenne İle Tanıştı.

@Hobbes: Felsefenin Ereği Kılgısal Olarak Yararlı Olmasında Yatar.

@Hobbes: Bilginin Ereği Güçtür.

"Felsefenin ereği ya da alanı daha önceden görünmüş olan etkileri kendi yararımıza kullanabilmemizdir; ya da, cisimlerin birbirlerine uygulanması yoluyla, özdek, güç ve çalışmanın izin vereceği düzeye dek, insan yaşamının uygunluğu için, anlıklarımızda tasarladığımız şeylerin benzer etkilerini üretebilmemizdir. ... Bilginin ereği güçtür ... ve tüm kurgunun alanı yapılacak bir eylemin ya da şeyin yerine getirilmesidir." :: "The end or scope of philosophy is that we may make use to our benefit of effects formerly seen; or that, by application of bodies to one another, we may produce the like effects of those we conceive in our mind, as far forth as matter, strength and industry will permit, for the commodity of human life. ... The end of knowledge is power ... and the scope of all speculation is the performance of some action or thing to be done." (*Concerning Body,* I, I. 6; *E. W.,* I, p. 7)

@Hobbes: Bilgi İki Türdür.

"Bilginin iki türü vardır; bunlardan biri olgu bilgisidir: öteki bir doğrulamanın bir başkasına sonuçlanmasının bilgisi." :: "There are of Knowledge two kinds; whereof one is knowledge of fact: the other knowledge of the consequence of one affirmation to another." (*Leviathan,* 1, 9; *E.W.* , III, s. 71)

@Hobbes Görgücü 'Felsefe'ye Verili Duyu İzlenimleri İle Başlar.

@Hobbes: 'Felsefi Bilgi' Nedenden Etkiye Sıradan Uslamlama Yoluyla Kazanılır.

"Felsefe etkilerin ve görüngülerin öyle bir bilgisidir ki, bunu ilkin nedenleri ya da türeyişleri (causes or generation) konusunda taşıdığımız bilgiden doğru bir uslamlama yoluyla kazanırız. Ve yine, nedenlerin ya da türeyişlerinin ilkin etkilerini bilmekten (edinilmiş) olabilen bilgisidir." :: "Philosophy is such knowledge of effects or appearances as we acquire by true ratiocination from the knowledge we have first of their causes or generation. And again, of such causes or generations as may be (had) from knowing first their effects." (*Concerning Body,* 1, 1, 2; *E.W.* , I, s. 3.)

@Hobbes: Olguların Bilgisinin Kaydına Tarih Denir.

@Hobbes: Felsefeci Uslamlama Yapan Biridir.

@Hobbes: Felsefe Nedensiz (= Yaratılmamış) Olan İle, Sonsuz Olan İle İlgilenmez.

@Hobbes: Felsefe Sonlu, Karşılaştırılabilir, Bölünebilir Ya Da Çözünebilir Cisim İle İlgilenir.

"Felsefenin konusu, ya da ele aldığı gereç, herhangi bir türeyişini tasarlayabileceğimiz, ya da, herhangi bir irdelemesi yoluyla başka cisimler ile karşılaştırabileceğimiz, ya da bileşme ve çözülme yeteneğinde olan her cisimdir; eş deyişle, türeyişi ya da özellikleri konusunda herhangi bir bilgimizin olabileceği her cisimdir. Öyleyse (felsefe) tanrıbilimi, eş deyişle ilksiz-sonsuz, yaratılamaz, kavranamaz olan ve bölünecek ya da bileştirilecek hiçbir şey kapsamayan, ne de içinde tasarlanabilecek bir yaratılış bulunan Tanrıya ilişkin öğretiyi dışlar." :: "The subject of Philosophy, or the matter it treats of, is every body of which we can conceive any generation, and which we may, by any consideration thereof, compare with other bodies, or which is capable of composition and resolution; that is to say, every body of whose generation or properties we can have any knowledge. ... Therefore it (philosophy) excludes theology, I mean the doctrine of God, eternal, ingenerable, incomprehensible, and in whom there is nothing neither to divide nor compound, nor any generation to be conceived." (*Concerning Body,* 1, 1, 8; *E.W.,* I, s. 10)

@Hobbes: Felsefe Tarih İle De İlgilenmez (Çünkü Tarihsel Bilgi 'Uslamlama' Değildir).

@Hobbes: Felsefe 'Cisimlerin' Neden Ve Özellikleri İle İlgilenir.

@Hobbes: Yalnızca Sonlu Olan Bilinir: Cisimsel Olmayan Tüm Kavramlar Anlamsızdır.

"İmgelediğimiz her şey sonludur. Öyleyse sonsuz dediğimiz herhangi birşeyin bir düşüncesi ya da kavramı yoktur." :: "Whatsoever we imagine is finite. Therefore there is no idea or conception of any thing we call infinite." (*Leviathan,* 1, 3; *E.W.,* III, s. 17)

@Hobbes: Cisimsel Olmayan Hiçbirşeyin Kavramı Yoktur.

"Kendilerinden sesten başka hiçbir şeyi anlamadığımız sözcükler saçma, imlemsiz ve anlamsız dediğimiz sözcüklerdir. Ve öyleyse eğer biri bana yuvarlak bir dörtgenden ... ya da özdeksel-olmayan tözlerden ... ya da özgür bir özneden söz edecek olursa yanıldığını değil ama sözlerinin anlamsız olduğunu, eş deyişle saçma olduğunu söylemem gerekir." :: "Words whereby we conceive nothing but the sound are those we call absurd, insignificant and nonsense. And therefore if a man should talk to me of a round quadrangle ... or immaterial substances ... or of a free subject ... I should not say he were in an error, but that his words were without meaning, that is to say, absurd." (*Leviathan*, 1, 5; *E.W.,* III, s. 32-3)

@Hobbes Ateist Değildir.

@Hobbes: Tanrı Kavranamaz.

@Hobbes Tanrısal Bildirişi Yadsımaz.

@Hobbes'un Mantığı Skolastik Görgücülüğün (Örneğin Ockham) Mantığı Gibidir.

@Hobbes: Tanrı Vardır, Ama Bilinemez.

"Çünkü Tanrının doğası kavranamazdır; eş deyişle, ne olduğunu değil ama ancak var olduğunu biliriz; ve öyleyse ona verdiğimiz yüklemler bir başkasına onun ne olduğunu anlatmayacak, ne de doğasına ilişkin görüşümüzü simgeleyecektir; bunlar yalnızca onu kendi aramızda en onurlu olduğunu tasarladığımız adlar ile onurlandırma isteğimizi anlatır." :: "For the nature of God is incomprehensible; that is to say, we understand nothing of what he is, but only that he is; and therefore the attributes we give him are not to tell one another what he is, nor to signify our opinion of his nature, but our desire to honour him with such names as we conceive most honourable amongst ourselves." (*Leviathan*, 1, 34; *E.W.,* III, s. 383)

@Hobbes: Tanrı Cisimseldir.

@Hobbes: Tanrı En Arı Ve Yalın 'Cisimsel Tin'dir (Uzamlı, Özdeksel).

Tanrı "çok arı ve çok yalın bir cisimsel tindir" ve "Üçlülük, ve bunun kişileri, o tek arı, yalın ve ilksiz-sonsuz cisimsel tindir." :: God is "a most pure and most simple corporeal spirit" and "the Trinity, and the persons thereof, are that one pure, simple and eternal corporeal spirit." (*E.W.,* IV, s. 306)

@Hobbes: "Felsefe'nin Geometri Denilen Bölümü " :: "that part of philosophy which is called geometry." (*Concerning Body,* 1, 6, 6; *E.W.,* I, s. 71)

@Hobbes: "Felsefe'nin Fizik Denilen Bölümü " :: "that part of philosophy which is called physics." (*Concerning Body,* 1, 6, 6; *E.W.,* I, s. 72)

@Hobbes: "Devlet Bir Politik Cisimdir."

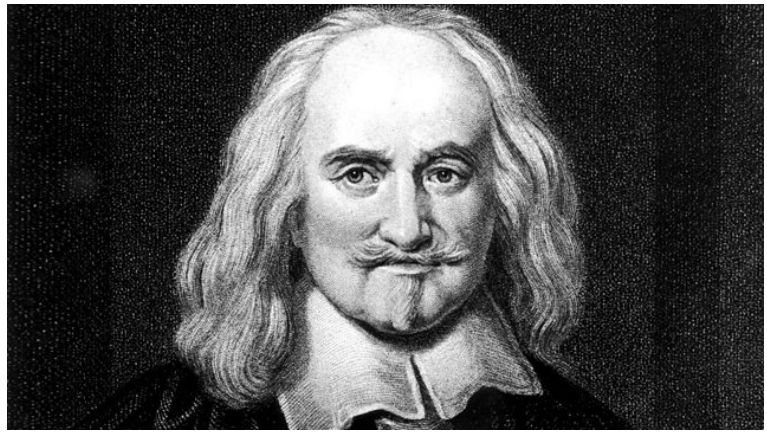
(Hobbes bu 'önerme' ile önermenin anlattığından başka birşey demek istemez; özdekçi düşünceyi simüle etmek olanaksızdır, çünkü koşaç bu bağıntıyı kurmayı başaramaz.)

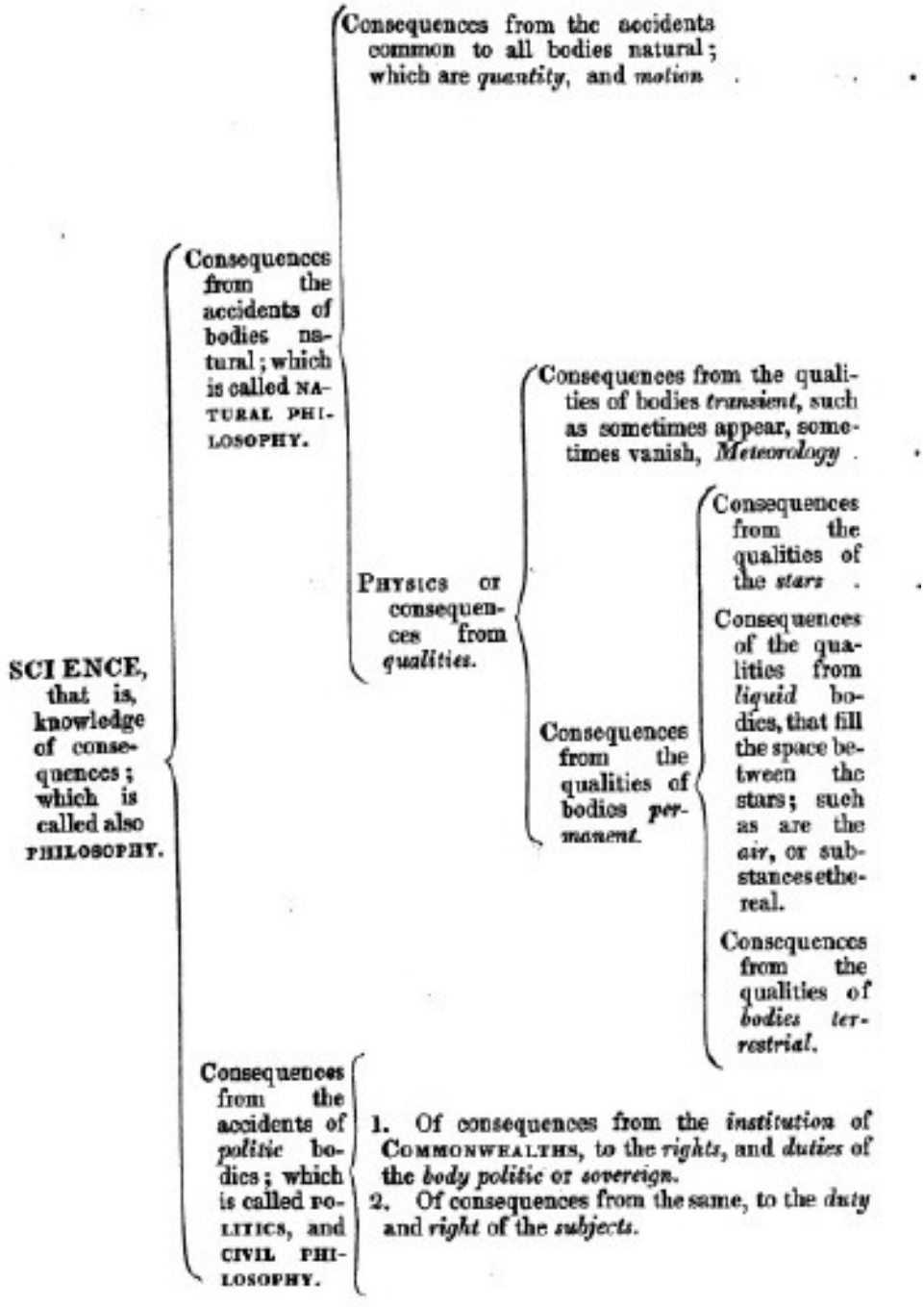
["Cisim/corpus" sözcüğü duyular ile algılanabilir nesne demektir. Hobbes'un sözcüğü politik bağlamda kullanımı bir eğretileme değildir. Politika (aslında genel olarak Etik) Hobbes için fiziğin bir dalıdır. Aslında, Hobbes için sözcüğün doğal anlamında cisimsel olan yalnızca 'devlet' değildir. Herşey cisimseldir, ve felsefe de cisimsel olan ile ilgilenir. Hobbes özdekçidir ve 'felsefesi' gereği, cisimsel olmayan var olmayandır.]

@Hobbes: İki Tür Cisim İki Tür Araştırmaya Konu Olur: Doğal Cisimler Ve Politik Cisimler.

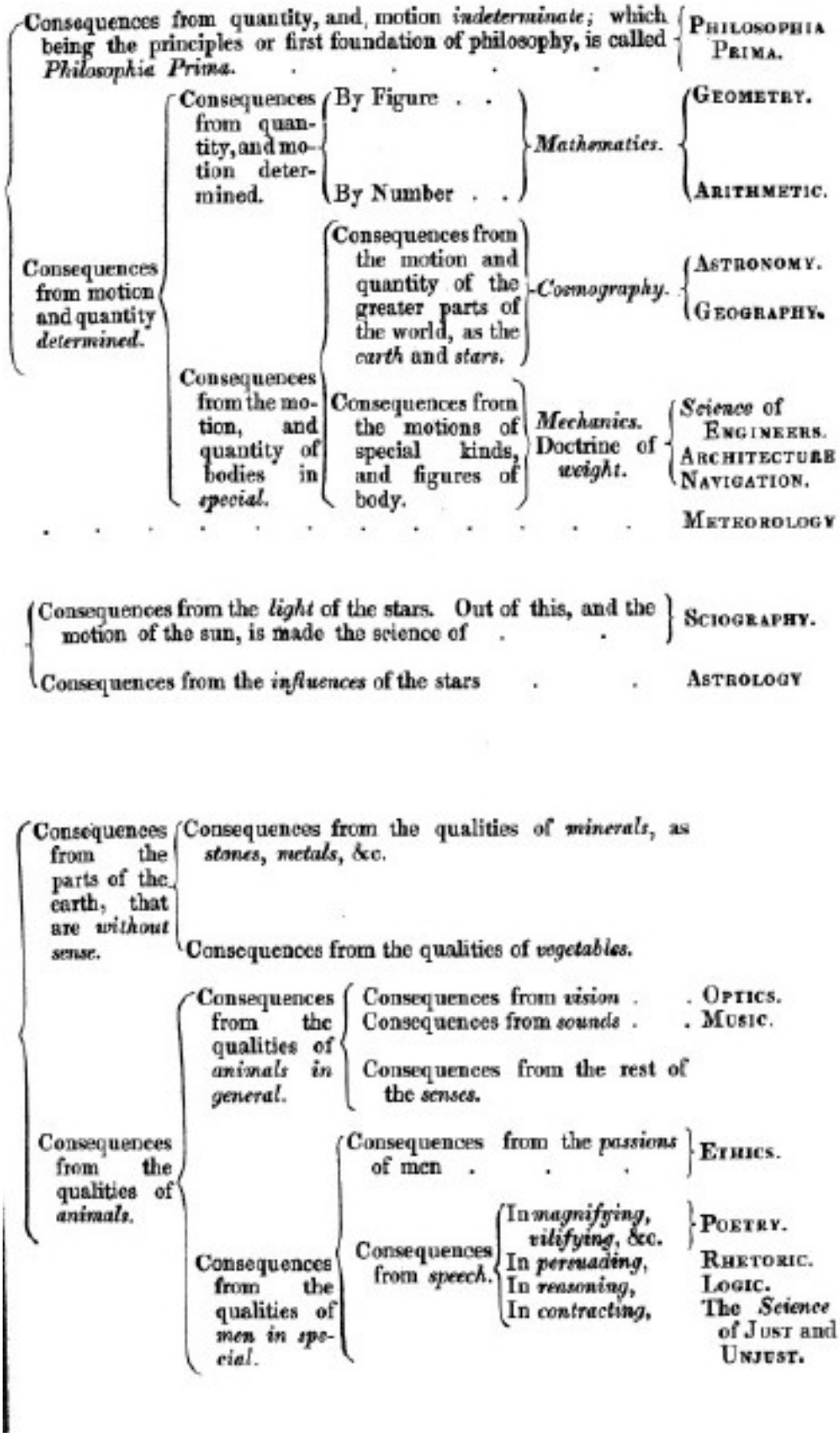
"Çünkü cisimlerin birbirinden çok ayrı olan başlıca iki türü kendilerini türeyiş ve özellikleri ile ilgili araştırmaya sunar." Biri doğal cisim olarak adlandırılır, çünkü doğa tarafından yapılır; öteki bir commonwealth olarak adlandırılır, ve "insanların istenç ve anlaşmaları tarafından yapılır." :: "For two chief kinds of bodies, and very different from one another, offer themselves to such as search after their generation and properties." The one is called a natural body, because it is made by nature; the other is called a commonwealth, and "it is made by the wills and agreement of men." (*Concerning Body,* 1, 1, 9; *E.W.,* I, s. 11)

@Hobbes: Etik 'Fiziğin' Bir Dalıdır.

SCIENCE, that is, knowledge of consequences; which is called also PHILOSOPHY.
Consequences from the accidents of bodies natural; which is called NATURAL PHILOSOPHY.
Consequences from the accidents common to all bodies natural; which are *quantity*, and *motion*
PHYSICS or consequences from *qualities*.
Consequences from the qualities of bodies *transient*, such as sometimes appear, sometimes vanish, *Meteorology*
Consequences from the qualities of bodies *permanent*.
Consequences from the qualities of the *stars*
Consequences of the qualities from *liquid* bodies, that fill the space between the stars; such as are the *air*, or substances ethereal.
Consequences from the qualities of *bodies terrestrial*.
Consequences from the accidents of *politic* bodies; which is called POLITICS, and CIVIL PHILOSOPHY.
1. Of consequences from the *institution* of COMMONWEALTHS, to the *rights*, and *duties* of the *body politic* or *sovereign*.
2. Of consequences from the same, to the *duty* and *right* of the *subjects*.

(LINK)

Consequences from quantity, and motion *indeterminate*; which being the principles or first foundation of philosophy, is called *Philosophia Prima*.
PHILOSOPHIA PRIMA.
Consequences from motion and quantity *determined*.
Consequences from quantity, and motion determined.
By Figure
By Number
Mathematics.
GEOMETRY.
ARITHMETIC.
Consequences from the motion and quantity of the greater parts of the world, as the *earth* and *stars*.
Cosmography.
ASTRONOMY.
GEOGRAPHY.
Consequences from the motion, and quantity of bodies in *special*.
Consequences from the motions of special kinds, and figures of body.
Mechanics.
Doctrine of *weight*.
Science of ENGINEERS.
ARCHITECTURE
NAVIGATION.
METEOROLOGY
Consequences from the *light* of the stars. Out of this, and the motion of the sun, is made the science of
SCIOGRAPHY.
Consequences from the *influences* of the stars
ASTROLOGY
Consequences from the parts of the earth, that are *without* sense.
Consequences from the qualities of *minerals*, as *stones*, *metals*, &c.
Consequences from the qualities of *vegetables*.
Consequences from the qualities of *animals*.
Consequences from the qualities of *animals in general*.
Consequences from *vision*
OPTICS.
Consequences from *sounds*
MUSIC.
Consequences from the rest of the *senses*.
Consequences from the qualities of *men in special*.
Consequences from the *passions* of men
ETHICS.
Consequences from *speech*.
In *magnifying*, *vilifying*, &c.
In *persuading*,
In *reasoning*,
In *contracting*,
POETRY.
RHETORIC.
LOGIC.
The *Science* of JUST and UNJUST.

(LINK)

@Hobbes: Uslamlama (ratiocination) Hesaplamadır (computation); Hesaplama İse Toplama Ve Çıkarmadır.

@Hobbes: Toplama Bileştirme (Bireşim) Ve Çıkarma Bölmedir (Çözümleme).

@Hobbes Nominalisttir.

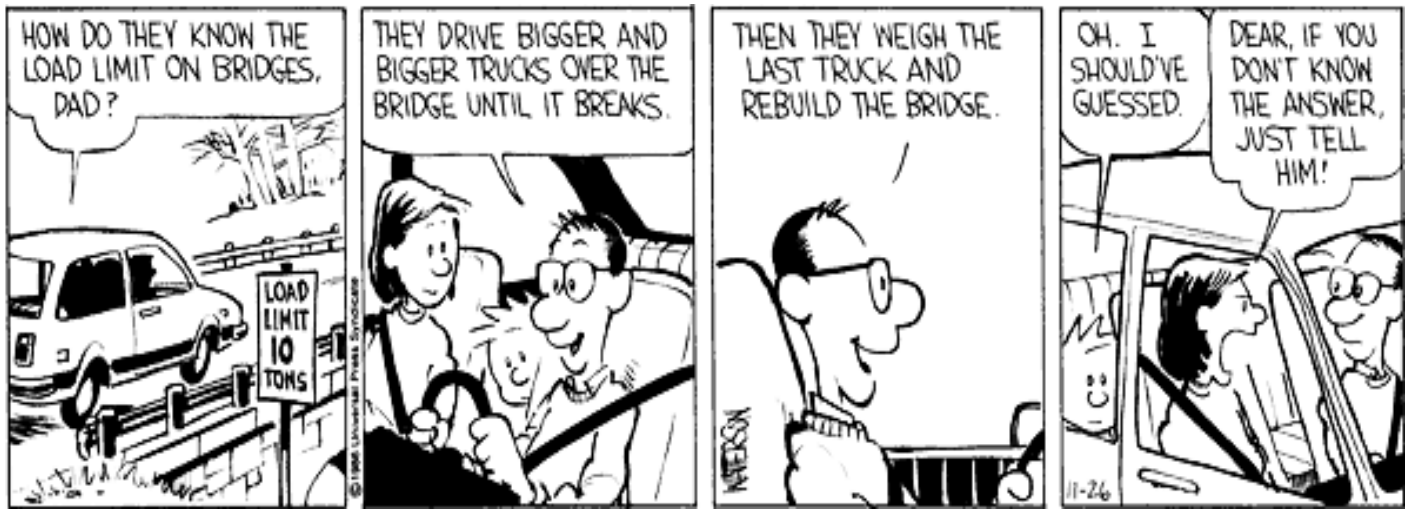
@Hobbes: Evrenseller Yalnızca Adlardır.

@Hobbes: Birinci Niyet Adlar: Şeylerin Adları.

@Hobbes: İkinci Niyet Adlar: Terimlerin Terimleri, Evrenseller.

> "Bu evrensel sözcüğü hiçbir zaman doğada varolan herhangi bir şeyin adı değildir, ne de anlıkta oluşturulan herhangi bir düşüncenin ya da hayalin adıdır; tersine, her zaman bir sözcüğün ya da adın adıdır; öyle ki dirimli bir yaratığın, bir taşın, bir tinin ya da herhangi bir başka şeyin evrensel olduğu söylendiği zaman, herhangi bir insanın, taşın vb. herhangi bir yolda evrensel olduğu ya da olabileceği değil, ama yalnızca dirimli yaratık, taş vb. sözcüklerinin evrensel adlar, eş deyişle birçok şeye ortak olan adlar oldukları anlaşılmalıdır; ve onlara kafamızda yanıt veren kavramlar (conceptions) birçok dirimli yaratığın ya da başka şeyin imgeleri ya da hayalleridir." :: ""This word universal is never the name of any thing existent'in nature, nor of any idea or phantasm formed in the mind, but always the name of some word or name; so that when a living creature, a stone, a spirit, or any other thing, is said to be universal, it is not to be understood that any man, stone, etc., ever was or can be universal, but only that the words, living Creature, stone, etc., are universal names, that is, names common to many things; and the conceptions answering them in our mind are the images and phantasms of several living creatures or other things." (*Concerning Body,* 1, 2, 9; *E.W.,* I, s. 20)

@Hobbes: Tanımlar Tanıtlamanın Biricik İlkeleridir, Ve Dahası, 'Konuşmanın Bulucuları' Tarafından Keyfi Olarak Belirlenmişlerdir.

@Hobbes: Uslamlama Yalnızca Adların 'Dir' Koşacı Yoluyla Bağlanmasıdır.

"Ama eğer şimdi uslamlama belki de adların ya da sanların 'dir' sözcüğü yoluyla bitiştirilmesinden ve yanyana dizilmesinden başka birşey değilse ne diyeceğiz? Bu durumda us şeylerin doğaları değil ama yalnızca adları konusunda vargılar verir; daha açık olarak, şeylerin adlarını onların anlamları konusunda keyfi olarak saptadığımız uylaşımlara göre birleştirip birleştirmediğimiz konusunda vargılar çıkarır. Eğer durum bu ise, ki bu olabilir, uslamlama adlara, adlar imgeleme, ve imgelem belki de, düşündüğüm gibi, bedensel örgenlerin devimine bağımlı olacaktır." :: "'But what shall we now say if reasoning is perhaps nothing else but the joining and stringing together of names or appellations by the word is? In this case reason gives no conclusions about the nature of things, but only about their names; whether,'indeed, or not we join the names of things according to conventions which we have arbitrarily established about their meanings. If this is the case, as it may be, reasoning will depend on names, names on the imagination, and the imagination perhaps, as I think, on the motion of the bodily organs." (*Objection,* IV; *O.L.*, s. 257-8)

@Hobbes: İlk Gerçeklikler Adları Saptayanlar Tarafından Keyfi Olarak Yapılmıştır.

@Hobbes: Bütün Bir Felsefe Ve Bilim Adlar Konusunda, Keyfi Olarak Saptanmış Tanımlar Konusunda 'Toplama Ve Çıkarma'dan (computation) Oluşur.

@Hobbes: Felsefe Nedenleri Bulmakla İlgilenir.

@Hobbes: Nedensellik Zorunludur.

@Hobbes: Birincil (Özsel) Nitelikler: Uzam Ve Beti.

@İkincil (İlineksel) Nitelikler: Renk, Ses, Sertlik.

@Hobbes: Değişim Değişen Cismin Parçalarının Devimidir.

@Hobbes: Hayvanlar Da Düşünür Ve İstençleri Vardır.

"This alternate succession of appetites, aversions, hopes and fears is no less in other living creatures than in man; and therefore beasts also deliberate. ... In deliberation, the last appetite, or aversion, immediately adhering to the action, or to the omission thereof, is that we call the will; the act, not the faculty, of willing. And beasts that have deliberation must necessarily also have will." (*Leviathan,* 1, 6; *E.W.,* III, s. 48)

HOBBES: Materyalist Moral Bakış Açısı

@Hobbes: İnsanın Doğal Özü Onu Yaşamda Bencilliğe Götürür.
@Hobbes: İnsanların Doğa Durumu Sürekli Savaş Durumudur.
@Hobbes: Barış Ve Uygarlık Ancak Totaliter Devlette Olanaklıdır.
@Hobbes: Doğa Durumunda Hak, Türe, Tüze (Ve Karşıtları) Yoktur.
@Hobbes: Devletin Kökeni Öz-Sakınım Kaygısıdır.
@Hobbes: Toplumsal Sözleşme Ancak Zor Ve Ceza Temelinde Olanaklıdır.
@Hobbes: Bireyler *Tüm* İstenç, Güç Ve Kuvvetlerini Tek Bir Egemene Teslim Etmelidir.

> Bir bireyler çoğulluğu "güç ve kuvvetlerinin tümünü tek bir insana, ya da tek bir insanlar meclisine bırakmalı, ve bu da tüm istençlerini, seslerin çokluğu yoluyla, tek bir istence indirgeyebilmelidir." :: A plurality of individuals "should confer all their power and strength upon one man, or upon one assembly of men, that may reduce all their wills, by plurality of voices, unto one will." (*Leviathan,* 2, 17; *E.W.,* III, s. 157)

@Hobbes: Hakların Aktarımı.

> Hakların aktarımı "her insanın her insan ile bağıtı yoluyla yer alır, öyle bir yolda ki, sanki her insanın her insana şunları söylemesi gerekir: Kendimi yönetme hakkımı bu insanın ya da bu insanlar meclisinin yetkisine bırakıyorum, şu koşul üzerine ki sen [de] hakkını ona bırakacak ve onun tüm eylemlerini benzer olarak onaylayacaksın. Bu yapıldığında, tek bir kişide böyle birleşmiş olan çokluk bir *Commonwealth* ya da Latince'de *Civitas* olarak adlandırılır. Bu o büyük Leviathan'ın, ya da daha da saygılı konuşursak, o ölümlü tanrının yaratısıdır ki, ölümsüz Tanrı altında barış ve savunmamızı ona borçluyuzdur." :: It takes place "by covenant of every man with every man, in such manner, as if every man should say to every man, I authorize and give up my right ofgoverning myself, to this man, or to this assembly of men, on this condition that thou give up thy right to him, and authorize all his actions in like manner. This done, the multitude so united in one person, is called a Commonwealth, in Latin Civitas. This is the generation of that great Leviathan, or rather, to speak more reverently, of that mortal god, to which we owe under the immortal God, our peace and defence." (*Leviathan,* 1, 17; *E.W.,* III, s. 158)

HOBBES: Egemenlik, Tekerk, Sözleşme

@Hobbes: Devletin Özü Tek Bir Kişi Olarak Tekerkliktir.

@Hobbes: Egemenin Kendisi Toplumsal Sözleşmenin Bir Yanı Değildir.

"Tümünün kişilerini üstlenme hakkını ona vermekle egemeni onunla içlerinden herhangi birinin bağıtı yoluyla değil ama yalnızca kendi aralarındaki bağıtları yoluyla yarattıkları için, egemenin payına bağıtın herhangi bir yolda çiğnenmesi söz konusu olamaz." :: "Because the right of bearing the person of them all is given to him they make sovereign, by covenant only of one to another, and not of him to any of them; there can happen no breach of covenant on the part of the sovereign." (*Leviathan,* 1, 18; *E.W.,* III, s. 161)

@Hobbes: Sözleşme Egemen Ve Uyruklar Arasında Değil, Ama Uyrukların Kendi Aralarındadır.

@Hobbes Bir Kralcı İdi Ve Saltık Tekerkliği Savundu.

@Hobbes'un Devlet Kuramı Da Yararcıdır.

@Hobbes: Egemen Güç Korku Üzerine Dayanır.

İnsanlar "yaşamlarını ve özgürlüklerini kendi gücü altında tutan insanın ya da meclisin tüm eylemlerini ölüm ya da pranga korkusu ile onayladıkları zaman ..." :: When men "for fear of death or bonds do authorize all the actions of that man or assembly that hath their lives and liberty in his power." (*Leviathan,* 1, 20; *E.W.,* III, s. 185)

@Hobbes: Egemenlik Koşulsuzdur Ve Uyrukların Saltık Olarak Hiçbir Hakları Yoktur.

"Egemenin payına hiçbir bağıt çiğnenmesi söz konusu olamaz; ve buna göre uyruklarından hiçbiri herhangi bir egemenlik yitişi gerekçesi ile ona uyrukluktan kurtulamaz." :: "There can happen no breach of covenant on the part of the sovereign; and consequently none of his subjects, by any pretence of forfeiture, can be freed from his subjection." (*Leviathan,* 2, 18; *E.W.,* III, s. 161)

@Hobbes: Egemen Tekerk Eğer Varsa Parlamentonun Üzerindedir.

@Hobbes: Egemen Tekerk Kilisenin Üzerindedir (Erastianism).

@Hobbes: "Eğer Kutsal Yazı kralın yetkesi ile yasa değilse, başka hangi yetke onu yasa yapacaktır?"

> "Eğer Kutsal Yazı kralın yetkesi ile yasa değilse, başka hangi yetke onu yasa yapacaktırr?" :: "If it be not from the king's authority that the Scripture is law, what other authority makes it law?" (*E.W.,* IV, s. 339)

@Özgürlük Devinme Özgürlüğüdür [Çünkü İnsan Bir 'Cisim'dir].

@Yasa Altında Zorunluk Vardır; Yasayı İlgilendirmeyen Yaşam Alanında Uyruk Özgürdür.

@Hobbes: Güçlerin Ayrılığı İngiliz İç Savaşının Nedenidir.

> "Eğer ilkin İngiltere'nin büyük bir bölümü tarafından kabul edilen görüş, e.d. bu güçlerin (yasama, türeyi uygulama, vergileri toplama, öğretileri denetleme vb.) Kral, Lordlar ve Avam Kamarası arasında bölünmesi görüşü olmasaydı, halk hiçbir zaman bölünmeyecek ve bu iç savaşa düşmeyecekti; ilkin politikada anlaşmayanlar arasında, ve sonra din özgürlüğü konusunda ayrılanlar arasında ..." :: "If there had not first been an opinion received of the greatest part of England, that these powers (of legislating, administering justice, raising taxes, controlling doctrines and so on) were divided between the King, and the Lords, and the House of Commons, the people had never been divided and fallen into this civil war; first between those that disagreed in politics; and after between the dissenters about the liberty of religion." (*Leviathan,* 2, 18; *E.W.,* III, s. 168)

HOBBES'UN KORKU KURAMI

"Fear and I were born twins together". — Hobbes

KORKU VE NEFRET

- Hobbes için "korku" birincil insan duygusudur;
- bu "korku" bütününde insan korkusudur, doğal korku değil;
- korku duygusu nefret duygusu ile birlikte gider;
- nefret yokedicilikte anlatım bulur;
- nefret kendinde sevgidir ve efendi korkusu efendi sevgisine dönebilir.

KORKU VE AHLAK

- Ahlak duyuncun işlevidir;
- ahlak özgürlük üzerine dayanır ve moral yargı insan özgürlüğünün öznel, içsel biçimidir;
- korku üzerine ahlak kurmak olanaksızdır;
- moral gelişim bir yetke sorunu değil, tam tersine özgürlük sorunudur;
- korku üzerine dayalı ahlakın temeli duyunç değil, dışsal bir güçtür;
- korkak insan yalnızca üstün istence boyun eğer ve moral özgürlükten ve moral gelişimden yoksun kalır;
- kölenin duyuncu etkin değildir, çünkü moral doğrusunu efendi belirler.
- "köle ahlakı" terimi bir oxymorondur çünkü kölenin genel olarak istenci silinmiştir.

KORKU VE POLİTİKA

- Korku uyruğu apolitik yapar;
- monarşi halkın istençsizliği üzerine dayanır;
- demokrasi yurttaş toplumunun politik istencidir;
- modern dönem özgürlük dönemidir;
- politika etiktir ve korku altında olanaksızdır;

ROUSSEAU

Hobbes'a göre "insan türü sığır sürülerine bölünür ki, her birinin başında sürüye onu yeme amacıyla bakan kendi şefi bulunur" :: "... l'espèce humaine divisée en troupeaux de bétail, dont chacun a son chef, qui le garde pour le dévorer." — Rousseau (*Toplumsal Sözleşme,* I.II)

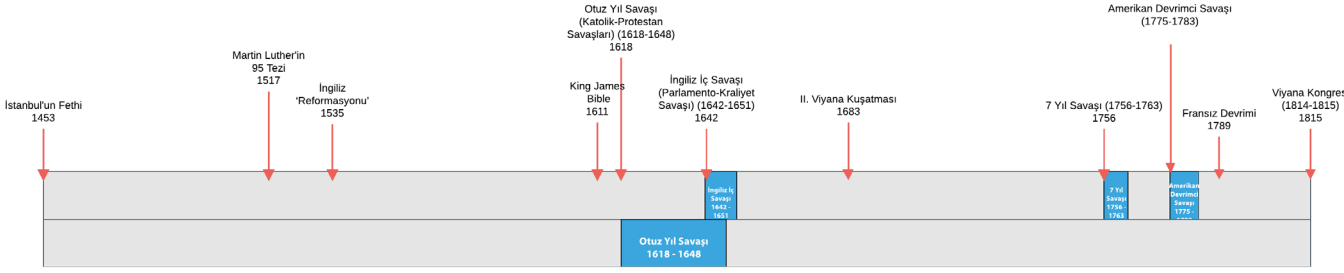
- Henry VIII (1491-1547) (1509-1547) İngiliz 'Reformasyonu'
- Edward VI (1537-1553) (1547-1553) (Protestan olarak yetiştirildi)
- Mary I (Mary Tudor) (1516-1558) (1553-1558) (ülkeyi Katolikliğe döndürmeye çalıştı; 300 kadar Protestanı kazıkta yaktı))
- Elizabeth I (1533-1603) (1558-1603) ("hoşgörülü" Protestan kraliçenin çıkardığı yasalarda Katoliklik "ihanet sayıldı ve "more Catholics were persecuted, exiled, and burned alive than under Queen Mary." (LINK-W)
- James VI and I (James Charles Stuart; 1566-1625) (1603-1625)
- Charles I (1600-1649) (1625-1649) executed

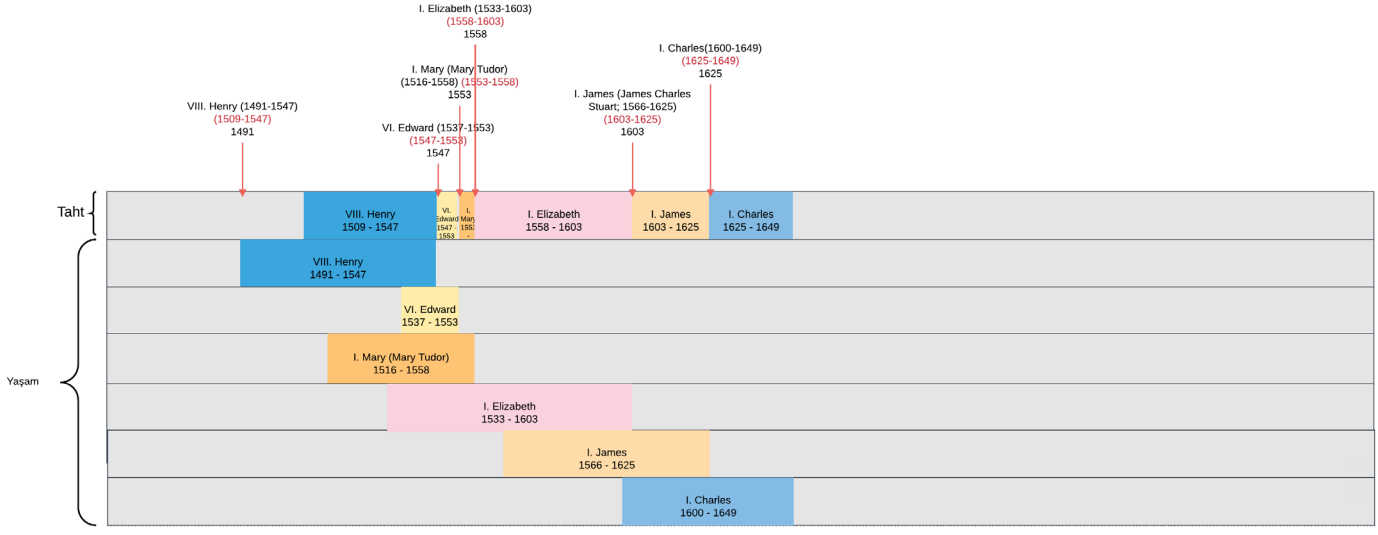
- İngiliz İç Savaşı(1642-1651)
- birinci (1642-1646) ve ikinci (1648-1649) savaşlar; Kral I. Charles Uzun Parlamenetoya karşı;
- üçüncü savaş (1649-1651); Kral II. Charles 'Rump' Parlamentoya karşı;
- Uzun Parlamento (1640-1660)
- Yeni Model Ordu (1645'te Parlamenterianlar tarafından kuruldu; 1660'ta Restorasyondan sonra dağıtıldı.

- The Commonwealth of England (1649-1653)
- The Protectorate under Oliver Cromwell (1653-1658) and
- his son Richard (1658-1659)

- II. Charles II (1630-1685) (1660-1685) Monarşinin Restorasyonu

İngiliz Reformasyonu

21 KAVRAMLAR (1)

İSTENÇ

- İstenç özgürdür;
- istenç erekseldir;
- istenç iyidir;
- istenç güçtür;
- istenç bir ya da bütün ya da bölünmezdir;
- istenç devredilmezdir (istençsizlik istençli değildir);

EGEMENLİK

- egemenlik daha güçlüsü olmayan istençtir;
- egemenlik birdir ve çoklu istenç bir istenç değildir;
- egemenlik saltıktır (göreli, sınırlı, koşullu olamaz);
- egemen karşısında istençsiz uyruğun hiçbir hakkı yoktur;
- modern demokratik devlette yurttaş kendi istencine boyun eğer;
- genel istenç kendi egemeni ve kendi uyruğudur (Rousseau: "yetke olmayan bir yetke" :: "une autorité qui n'est rien");
- devlet egemendir ve devletler arasındaki sözleşmeler için bir üst yetke yoktur.

TEKERKLİK

- İstencin olanağı birliğidir;
- saltık tekerklik bir pleonazmdır;
- "anayasal" ya da "parlamenter" tekerklik bir tekerklik değildir;
- tekerk kendi yasasının üzerinde değildir;
- zor tekerke özünlüdür.

'TOPLUMSAL' SÖZLEŞME

- Sözleşme **çoklu** istenç olduğuna göre kendinde bir istenç değildir, ortaya bir egemen güç çıkarmaz, ve bozulabilirdir.
- "Hükümet" ve "genel istenç" arasında bir sözleşme anlamsızdır, çünkü genel istenç egemendir ve hükümet yalnızca onun bir işlevidir.
- Sözleşmenin güvencesi bir üst yetkenin gücü tarafından sağlanır.
- Hobbes'un "Toplumsal Sözleşme" hipotezi gerçekte önlemesi gerektiği iç savaşın kendisinin doğrudan nedeni olacaktır, çünkü toplumun bir bölümü özgürlüğünü ve tüm haklarını egemene devretmeye hazır kölelerden oluşurken, yurttaşlık haklarından vazgeçmeyen özgür insanlar buna karşı çıkacaktır.

KAVRAMLAR (2)

MODERN VE ÖN-MODERN

- Modern dönem özgürlük dönemidir;
- ön-modern imparatorluk dönemi karakteri özgürlük ve egemenlik olan ulusların yokluğu ile belirlenir ve ulusların doğuşu evrensel özgürlük bilincinin doğuşunun bir işlevidir;
- ancak özgürlük ya da istenç sürekli olumsuzlama, sürekli değişim olanağıdır;
- modern dönem bireysel etik gelişimin engelsiz olanağıdır;
- imparatorluk özgürlük bilincinin yokluğu üzerine dayanır ve sürekliliği tutuculuktur;
- tekerk istençsiz uyrukların haklarını belirleyen güçtür;
- ulus özgür ve egemendir;
- imparatorluk tek bir istencin, tekerkin egemenliğidir;
- "saltık tekerklik" anlatımı bir pleonazmdır;
- "sınırlı tekerklik" anlatımı bir oxymorondur;
- tekerklik istençsiz etnik kümelerin egemenidir;
- ulusun **tikelliği** eşitlik ve özgürlük belirlenimlerine aykırı etnik ve mezhepsel öğelere bağlıdır;
- ulus yurttaş toplumunun türdeş politik birliğidir;
- ulus imparatorluğun sonudur;
- ulus insan haklarının evrenselliği üzerine dayandığı için evrenseldir;
- ulus etnik grup değildir;
- ulus tikel etnik karakteri evrensel yurttaş karakterine dönüştürür.

POLİTİKA, ÖN-MODERN TİN, MODERN TİN

- Ön-modern politika egemen tekerkin istencinin anlatımıdır ve halkın apolitik olması ile birlikte gider;
- modern politika yurttaşın istencinin anlatımıdır.
- ön-modern tekerklik dünyasal egemendir ve tanrısal hakkını kendine yalnızca kendisi verir;
- modern politika yurttaşın özgürlük istenci tarafından belirlenir;
- evrensel insan hakları, duyunç özgürlüğü ve yasa egemenliği devlet kavramının bütünüdür;

DUYUNÇ ÖZGÜRLÜĞÜ

- duyunç özgürlüğü moral gelişimin zeminidir;
- duyunç özgürlüğü inancın biricik olanağıdır;
- duyunç özgürlüğü boşinancı ve yalanı silmenin biricik zeminidir;
- yetke ve korku üzerine dayanan dışsal ahlak bireysel moral karakter gelişimini durdurur.

TARİH: GERMANİK AVRUPA

ORTA AVRUPA

- Roma İmparatorluğu Germanik Kuzey Avrupa kabilelerini uygarlaştırmaktan vazgeçti;
- barbar etnik karakter moral, etik ve dinsel değişimi başaramadı;
- Germanik barbar kabileler (Ostrogotlar, Vandallar, Lombardlar ve başkaları) 5'inci yüzyıldan sonra Roma İmparatorluğunun Batısını yıkmaya başladılar ve zamanla "Kutsal Roma İmparatorluğu" olarak adlandırılmaya başlayan feodal bir kültür alanı ve dönemi yarattılar;
- "Orta Çağlar" adı verilen dönem Germanik kabile kültürünün yaratısıdır;
- Katolik Kilise Hıristiyanlık ile bağdaşmayan bir boşinanç kültürü idi ve kendisi feodalizmin özünlü bir bileşeni oldu;
- Germanik Avrupa bütün bir Orta Çağlar boyunca moral gerilik içinde kaldı;
- Germanik Avrupa bütün bir Orta Çağlar boyunca Aile, Toplum ve Devlette etik yapılanmadan bütünüyle uzak kaldı;
- Germanik dünyada monarşik politik istenç yerine, tiranların özenci tarafından belirlenen bir şiddet kültürü egemen oldu;
- Katolik üstünlüğe bölümsel olarak son veren Reformasyon, duyunç ve istenç özgürlüğünün bilincinde olmayan önderlerinin amaçlarının tam tersine, duyunç ve istenç özgürlüğünde sonuçlandı ve Kuzey Avrupa dünyasal ve dinsel dışsal yetkeden özgürleşme sürecine girdi;
- Katolik Avrupa'nın sürekli moral geriliğinin sonuçları modern dönemde etnik Germanik Nazilerin eylemlerinde belgelendi;
- (Ortodoks Katolik Kilisesi Rusya'dan Sırbistan'a Avrupa'nın ön-demokratik kültür alanında özsel bir bileşendir;)

İNGİLTERE

- "Anglo-Saxon" terimi etnik Germanik kabileleri belirtir;
- daha önce Roma İmparatorluğu tarafından yönetilen İngiltere'ye Norman fetihleri ile birlikte feodalizm yerleşti;
- yaklaşık olarak, halkın %95'inden çoğu kırsal bölgede küçük köylerde feodal lordların yönetimi altında yaşıyordu; nüfusun %3 kadarını oluşturan soylular sınıfını ve dinadamlarını besleyenler tüm gün boyu çalışan serfler idi;
- 14"üncü yüzyılda gelen Kara Ölüm nüfusun üçte birinden çoğunu yok etti;
- I. Elizabeth (1533-1603) kraliçe olduğu zaman İngiltere'nin nüfusu 2,8 milyon idi;
- I. Elizabeth'in yönetimi sırasında nüfus 4,1 milyona yükseldi ve kentli nüfus oranı %5'ten %15'e yükseldi; tekstil işleyimi nüfusun kentlere göçünü hızlandırdı ve orta sınıf büyümeye başladı; yoksulluk, hastalık, ahlaksızlık ve suç kent kültürünü tanımlayan başlıca öğeler idi; ortalama yaşam süresi 40 yılın altında idi ve nüfusun ancak beşte biri adını yazabiliyordu; yoksul çocuklar daha günlerde bile çok küçük yaştan başlayarak ağır işlerde çalıştırılıyordu;

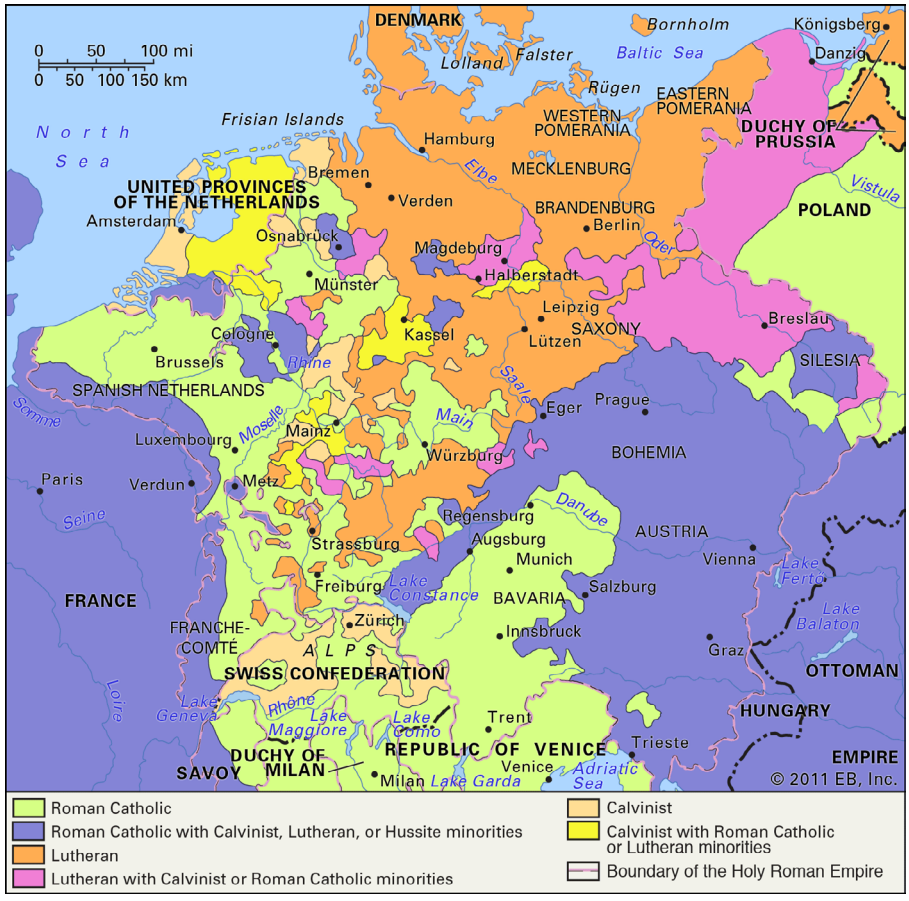
OTUZ YIL SAVAŞI

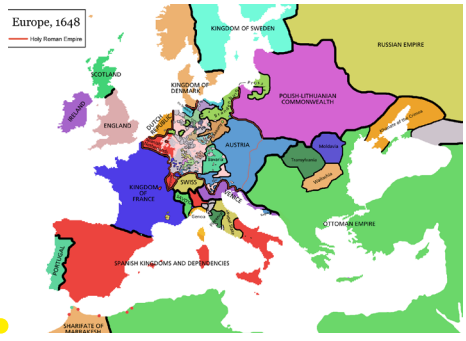
Katolikler ve Protestanlar arasındaki Otuz Yıl Savaşı dinsel ayrımların pusuda bekleyen yokedicilik olduğunu tanıtladı. Bu ayrımlar "hoşgörü" formülü ile yalnızca askıya alndı.

- Otuz Yıl Savaşı (1618-1648) Katolik Kutsal Roma İmparatoru II. Ferdinand'ın imparatorluğun uyruklarını Katolikliğe dönmeleri için zorlaması üzerine başladı (1555'te Augsburg Barışı ile prenslerin mezheplerine bağlılığı gerektiren göreli dinsel özgürlük kabul edilmişti).
- Savaşın Katolikler ve Protestanlar arasında din çatışması olarak başlamasına karşın, tekerklerin politik ve ekonomik çıkar kaygıları nedeniyle çarpışmalar tüm Avrupa'ya yayıldı.
- Westphalia Barışı (1648) ile büyük ölçüde sonlanmasına karşın, çarpışmalar 1710'a dek sürdü.
- Kıta Avrupasında askeri çarpışma, açlık ve hastalık nedeniyle 8 milyonun üzerinde insanın ölümüne yol açtı; Almanya'nın nüfusu %20 kadar azaldı.

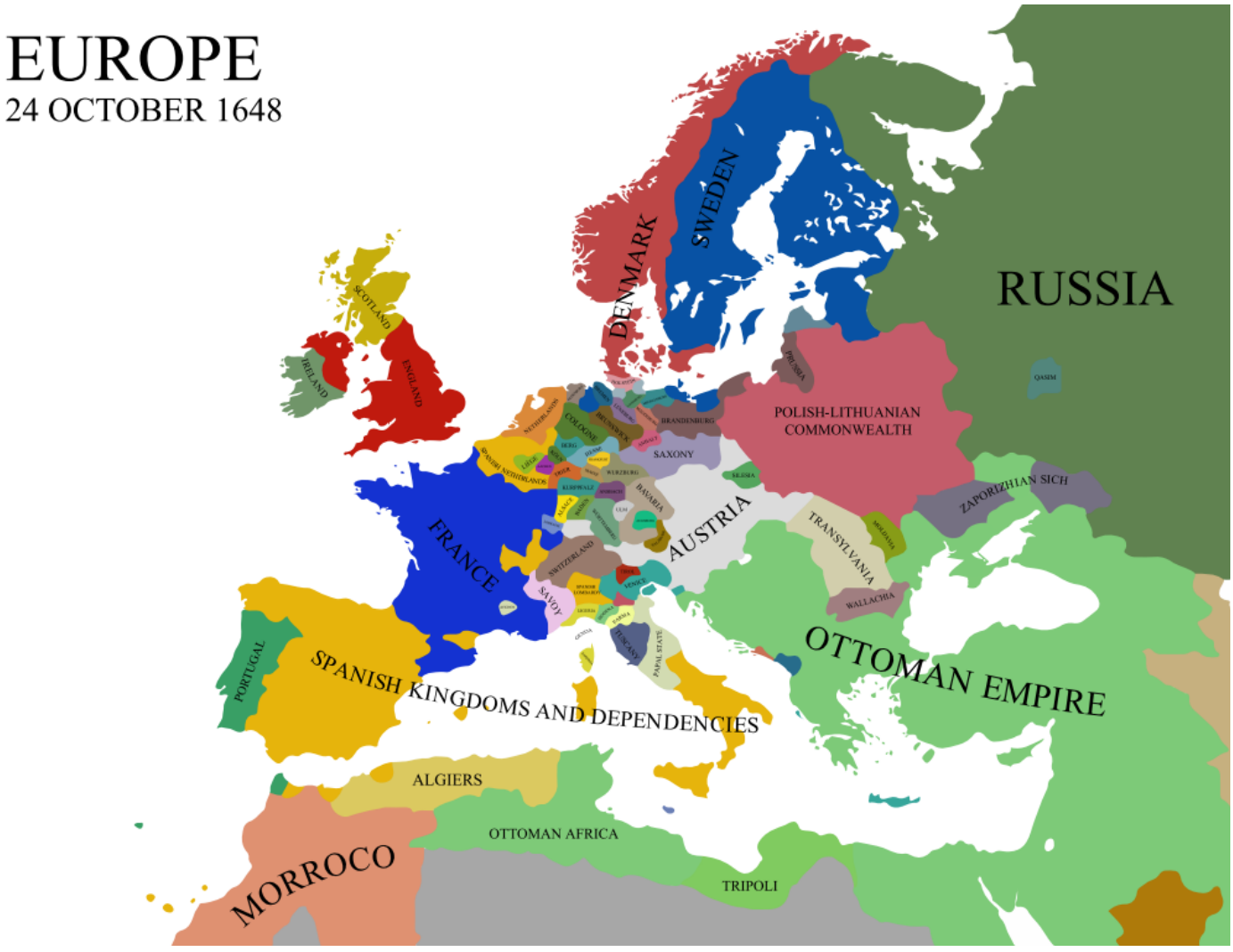
- KATILANLAR: Avusturya, Danimarka, Fransa, İspanya, İsveç, Hollanda Cumhuriyeti, Kutsal Roma İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu, Polonya Protestan Birlik, Rusya.
- Çarpışmalar başlıca Orta Avrupa'da "Kutsal Roma İmparatorluğu" topraklarında yer aldı.
- İngiltere parasal güçlükler nedeniyle savaşa katılmadı.
- Osmanlılar (II. Osman 1604-22) onlardan yardım isteyen Protestan güçlerden yana çıkarak ortak düşman Katolik Habsburg'u destekleyen Polonya ile sonuçsuz bir çarpışmaya girdiler.

Otuz Yıl Savaşlarının sonucu olarak 1650'de Almanya'da mezhepler.

Europe 24 October 1648.

İNGİLİZ İÇ SAVAŞI (1642-1651)

The victory of the Parliamentarian New Model Army over the Royalist Army at the Battle of Naseby on 14 June 1645 marked the decisive turning point in the English Civil War.

- 1642 ve 1651 arasında İngiltere bir silahlı çatışma ve politik karışıklık durumunda idi.
- İngiliz Devrimi (İngiliz İç Savaşı ya da Parlamentonun ve Charles'ın destekleyicileri arasında yer alan çatışmalar) sonucunda yenik düşen I. Charles yargılandı ve idam edildi, oğlu II. Charles ülkeden sürüldü, Anglikan Kilisesinin dinsel tekeli kırıldı, ve monarşinin yeri püritan Cromwell denetimindeki cumhuriyet (ya da askeri diktatörlük) tarafından alındı.
- İç Savaş sırasında çatışmada ölenlerin sayısı 85.000, çatışma dışı nedenlerle ölenlerin sayısı 127.000 olarak tahmin edilmektedir. (LINK)
- Sonuç olarak, kralların tanrısal hakkı düşüncesi önemini yitirdi, parlamentonun politik sorunlarda yetkesi kabul edildi ve saltık monarşi düşüncesi yerini anayasal monarşi düşüncesine bıraktı.
- İngiliz Devrimi soyluluğun, Anglikan Kilisesinin ve kraliyetin bir bağlaşması ve yurttaş toplumu arasında bir dengede sonuçlandı.
-
- 30 Yıl Savaşı (1618-1648)
- I. Charles (1600-1649) (1625-1648)
-
- II. Charles (1630-1685) (1660-1685) ile monarşi yeniden kuruldu.
- 1688'de Şanlı Devrim (Glorious Revolution) II. James'ı tahttan indirerek Parlamentonun birincilliğinin kabul edilmesinde sonuçlandı.

ANGLİKANİZM

Supreme Governor of the Church of England

- İngiltere Kilisesi (Anglikan Kilisesi) VIII. Henry tarafından kuruldu (1534), bugün de devletin egemenliği altındadır, ve başkanı bir "tekerk" olmayan bir İngiliz tekerkidir;
- Anglikan 'protesto' VIII. Henry'nin Anne Boleyn ile evlenmek için Aragonlu Catherine'den boşanmasına izin vermeyen Katolik Papa ile anlaşmazlığının yan-ürünüdür (Kutsal Roma İmparatoru V. Charles ya da V. Karl Catherin'in yeğeni idi);
- İngiliz Reformasyonunda Luther, Calvin, Zwingli gibi Protestan önderlerin rolünü VIII. Henry oynar;
- VIII. Henry daha önce Luther'e karşı çıkmış ve Katolik Papa tarafından "İnancın Savunucsu" olarak onurlandırılmıştı;
- İngiltere soyluluğunun ve halkının moral önderi olan ve altı karısından ikisini (ya da dördünü) cellada gönderen Henry bir 'Katolik' olarak kaldı, Protestanları ve Katolikleri yakmayı sürdürdü, ve böyle olarak bugün de İngiliz Reformasyonunun başlatıcısı ve Anglikan Kilisesinin ilk başkanı olarak kabul edilir;
- Henry Katolik öğreti ve kutsamalarda bir değişiklik getirmedi;
- sınırlı değişim daha sonra aşamalı olarak yer aldı;

Windsor Castle

- Anglikanizm Roma Katolikliği ve Protestanlık arasında bir *via media* olarak iki mezhebin bir sentezidir;
- Anglikanların sayısı 2011 için 85 milyon kadardır;
- Anglikan Kilisesi resmi İngiliz Devlet Kilisesi olarak evrensel bir karakter taşımaz ve etnik bir mezhebi andırır.

PÜRİTANİZM

Massachusetts Bay Kolonisinde Püritanlar.

- İngiltere'de Katolik olan ve öyle kalan VIII. Henry'nin kaprisi ile başlayan 'Protestanlık' yarı-Katolik Anglikan Kilisesinin kurumsallaşmasında sonuçlandı.
- Püritanizm 16 ve 17'nci yüzyıllarda İngiltere'de Anglikan Kilisesini Katolik papalığın artıklarından arındırmayı isteyen dinsel bir reform devimi idi.
- Püritanlar İngiltere'de Reformasyonun tamamlanmasını isteyen radikal İngiliz Protestanları idiler.

• İçsel arınma deizme ve ateizme dek gidebilir; ama Püritanlar İncil'i ve Hıristiyan inancın pozitif içeriğini bütünüyle reddetmediler.
• Calvinist tanrıbilim, Lutheranizmden ayrı olarak, tözsel-dönüşümün salt simgesel olduğunu kabul etti.
• Dışsal dinsel simgecilik (ikonlar, özel giysiler vb.) Püritanlar tarafından bütünüyle reddedildi.
• Dışsal dinsel yetke bütünüyle reddedildi ve moral yargıda bireyin tam özgürlüğü kabul edildi.
• Bu özgürlük ile, bireyin ve toplumun etik gelişme yönelimi için moral zemin sağlandı.
• Püritan duyunç özgürlüğü ilkesi Püritanizme doğrudan doğruya politik karakter verdi.
• Püritanlar İngiliz İç Savaşında ve Amerika'da kolonilerin kurulmasında belirleyici oldular.
• Yarı-Katolik Anglikan Kilisesinin içeriden düzeltilemeyeceğine inanan "Ayrılıkçılar" ülkeden de ayrıldılar ve Hollanda'ya ve oradan Yeni Dünyaya göç ettiler (Pilgrimler).

29 İNGİLİZ PARLAMENTOSU

1. Normandialı William 1066'da yönetiminde bir "danışma kurulu" olarak feodal derebeylerinden ve dinadamlarından oluşan bir konsey kurdu.
2. 1215'te feodal derebeyleri Kral John'a bir "Magna Carta" ("Büyük Kart") imzalatarak vergi toplamada keyfi davranışını kısıtlamayı istediler.

Bu iki olgu İngiltere Parlamentosunun kökeni olarak görülür (W). Ama ne feodal lordlar kalabalığı bir "parlamento" oluşturur, ne de erken çağlarda İngiltere ya da Avrupa'da bir "yurttaş toplumu" kavramı vardır. Demokrasi Atina'da ve Helenik kent-devletlerinde yalnızca "yurttaş"ların politik istenci idi, genel olarak "halk"ın değil.

ÇAĞDAŞ İNGİLİZ PARLAMENTOSU

1. İngiliz politik dizgesi güçler ayrılığını tanımaz ve yasama ve yürütme güçlerini birleştirir.
2. Parlamento yasama gücüdür ve ayrıca tüm güçlerin üzerindeki egemen güçtür;

Parlamentonun bileşenleri

1. Kraliçe — Parlamentonun "üye"sidir ve onun öğüt ve onayı ile davranır; İngiliz Silahlı Kuvvetlerinin baş komutanıdır; savaş açabilir; barış anlaşmaları yapabilir; ordunun eylemlerini yönetebilir.
2. Lordlar Kamarası (Üst)
   Lordlar Kamarasının üyeleri seçim yoluyla değil, atama ya da soy yoluyla belirlenir ve üyelerin bir bölümü Anglikan Kilisesinin piskoposlarıdır.
   Lordlar Kamarasının yalnızca "geciktirme gücü" vardır; Avam Kamarasından gelen yasaları veto edemez ve geri göndererek yasama sürecini geciktirebilir.
3. Avam Kamarası (Alt)
   Seçim yoluyla belirlenen 650 üyeden (MP) oluşur;

KAVRAMLAR

- bir tekerk egemen olarak uyrukları ile sözleşme yapmaz;
- zora dayalı feodal sözleşmeler evrensel bir yasama gücü olan parlamentoya evrimlenmez;
- monarşik istenç bölünmezdir;
- yasama istenci (ya monarşi ya da parlamento) bölünmezdir;
- İngiltere tarihinde ne monarşi ne de parlamento kavramına uygundur;
- İngiltere tarihi monarşinin ve parlamentonun egemenlik yoksunlukları nedeniyle bir iç savaşlar tarihidir.

HOBBES VE ÖN-MODERN POLİTİKA

- Hobbes'un devlet kuramı **öznel olarak önerilen** bir modeldir ve nesnel-ussal insan doğası üzerine dayanan bir çözümleme girişimi değildir (ya da Hobbes'a göre "insan doğası" moral, etik, politik hiçbir belirlenime yetenekli değildir);
- Hobbes'un devlet kuramı nesnel değildir ve kişisel duygular tarafından belirlenir;

HOBBES'UN "FELSEFESİ" —
- modern yurttaş özgürlüğünü tanımaz;
- duyunç özgürlüğünü tanımaz ve inancı egemenin gücüne altgüdümlü kılar;
- kendi istencini yasa yapan özgür yurttaş kavramından bütünüyle uzaktır;
- "toplumsal sözleşme"yi toplumun kendi içinde yaptığı bir boyun eğme anlaşması olarak formüle eder;
- 'insanı' moral bir varlık olarak kabul etmez;
- böyle bir varlığın niçin bir devlete gereksinimi olduğunu açıklanmaz;
- 'korku' üzerine kurulu bir 'politik felsefenin' anlamını açıklamaz;
- "yurttaş toplumu"nu tanımaz.

- Hobbes'un saltık monarşi modeli bütün bir toplumu istençsizleştirecek, tüm bireysel eylemi ortadan kaldıracak, bütününde değişimi olanaksızlaştıracaktır;
- bu model ancak daha şimdiden varolan moral ve etik gerilik koşulu üzerine olanaklıdır.

- Orta Çağlar (5-15'inci yüzyıllar) İngilteresi politik istenci olmayan bir feodal toplum idi.
- Orta Çağlar İngilteresi duyunç özgürlüğünden yoksun bir serfler kitlesi idi (nüfusun %95 kadarı kırsal alanda feodal koşullar altında yaşıyordu).
- Bir monarşinin yokluğunda, ve bir feodal lordlar kalabalığı ortasında, yaşam güvensizlik, korku, şiddet ve iç savaş kültüründe daha ötesi değildi.

VIII. Henry'nin "Manastırların Dağıtılması" yasası gereği1540'ta kapatılan Gisborough Manastırının kalıntıları, North Yorkshire.

METAMORFİK HOBBES

Hobbes Anglo-Saxon felsefecilikte sunulduğu gibi değildir.

Hobbes'ta onun da ait olduğu kültüre göreli etik karakterini kazandıran Calvinist Püritanlarının eşitlikçi ve demokratik tinine benzer öğeler bulunmaz. Tam tersi bulunur. Hobbes Avrupa'nın demokrasiye yöneldiği bir çağda insanlara monarşiyi teklif eder.

Hobbes'un felsefesi felsefe tarihinde benzersizdir. Tüm planları Orta Çağların karanlık denilen kültürünün terimlerinde belirlenir. Hobbes etik yaşamı, "iyi yaşam"ı bütünüyle yadsır ve yarı-pagan Katolik Kilisesinin günahkar insanlık üzerinde doğrudan uyguladığı tanrısal gazabın sesini yükseltir. Onda "devlet" etik bir karakter taşımaz ve yalnızca imparatorların uyruklarının yaşamını da görkemli kılan "büyük" ya da "muhteşem" gibi sanlarından yoksun bir korku aygıtıdır.

Hobbes'un devleti politik bir 'cisim' yapan ve 'özdeksel' bir Tanrı konutlayan felsefesi haklı olarak "özgünlüğü" ile dikkati çeker ve çarpıcı bir grotesk karakter sergiler. Onda Devlet klasik dönemin politik kuramlarında, Platon ve Aristoteles'te olduğu gibi etik bir yapı değil, ve Yasa keyfi gücü ve tiranlığı dizginlemenin bir aracı değildir. Tam tersine, onda devlet moral ve etik karakterden yoksun bir "politik cisim," bir korku kültüründen türetilen bütünüyle dizginsiz bir güçtür. Ve İngiltere'nin ön-modern tarihi Hobbes'un betimlediği türde saltık yetkiler ile donatılı bir tiran-krallar çokluğu ile ünlüdür. Eğer bu feodal barbarlara "kral" demek geçerli ise, Hobbes'un yazıları da eşit kolaylıkla "politik felsefe" adını hak edecektir. Hobbes'un "politik cismi" Stoacılarda olduğu gibi, Cicero'da olduğu gibi bir "doğal yasa" ya da "doğal hak" kavramı altında duran bir devlet değil, moral ve evrensel değildir. Ne bir anayasa üzerine dayanır, ne de egemenin kendisinin de üzerinde duran bir yasa üzerine. Egemen moral olarak yanılması olanaksız bir tirandır. Hobbes'un "politik felsefesi" insanları kurtarma uğruna onların tüm haklarını gasp eden ideolojik programlarda bir koşutunu bulur.

Eğer Hobbes'un bir "insan doğası" kavramını doğruladığı kabul edilirse, açıktır ki bu "insan doğası" insanın kendisine düşmandır. Ama bu sözde "politik felsefe" kolayca materyalist, misantropik ve irrasyonel karakteristiklerinden bağışlanır ve minimal dürüstlükten yoksun yorumcunun keyfine göre modern dönemin ona uymayan nitelikleri ile donatılır. Etnik Anglo-Saxon felsefecilik egemenliği altına aldığı akademik dünyaya Hobbes'un korkusunu yaşatır. Anglo-Saxon pozitivist geleneğin ezici yaygınlığı ve entellektüel terörü karşısında, bu 'felsefe'ye yönelik eleştirilerin etkisi zayıftır.

Bentham ve Austin'i izleyen yararcıların ve Hart'ı izleyen legal pozitivistlerin çalışmaları Hobbes'u da yaratmış olan aynı nihilist ikliminin yaratıları olmada birleşir. Burada moral ve evrensel bir devlet kuramı yoktur çünkü "moral" ve "evrensel" kavramlarının kendilerine izin verilmez. Pozitivizm moral göreliliğe götürür ve saltık bir ölçüt tanımadığı için *her* moral yargıyı kendi için geçerli sayar. Böyle kaygan türlülük zemininde yasanın evrenselliği ve dolayısıyla yasa karakterinin kendisi silinir. Bu kuramcılık için büyük öncül özgürlüğün reddedilmesi ve özence ya da keyfi istence indirgenmesidir. Bu istençsizlik zemininde, etik-dışı kültür sıradan bilincin realitesini tanımlar ve pozitivizmin akademik yaygınlığı bu kültürel tabloyu aklar.

Hobbes'un *De Cive* ve *Leviathan*'da betimlenen totaliter "politik cismi" istençsiz uyrukların tüm haklarını egemene terk etmeleri konusunda bir 'sözleşme' üzerine dayanır — sanki haklarının bilincinde olmayan insanlar haklarından vazgeçebilirmiş gibi, ya da sanki özgür insanlar özgürlüklerini unutabilirmiş gibi. Hobbes için "devlet" insan yapımı bir öznel bir kurgudur, "doğal hak" kuramcılarının düşündükleri türde nesnel-ussal bir etik yapı değil.

Stanford Encyclopedia of Philosophy

- "The 17th Century English philosopher Thomas Hobbes is now widely regarded as one of a handful of **truly great political philosophers,** whose masterwork *Leviathan* rivals in significance the political writings of Plato, Aristotle, Locke, Rousseau, Kant, and Rawls." (Stanford Encyclopedia of Philosophy)

***Hobbes and his Critics,* John Bowle (1969)**

- "He was a radical sceptic, with a cynical view of human nature."
- "Anticipating Bentham and Austin, he wished to base social morality simply on positive law."
- "Hobbes was more of a materialist than Descartes (!)."
- "Hobbes' outlook was, therefore, utilitarian and he may be regarded as a forerunner of the Benthamite school of political thought."
- "Mind is 'but a mere whiffling, evanid and fantastic thing; so that the most absolutely perfect of all things in the universe is grave, solid, and substantial senseless matter'. "
- "For Hobbes, government created moral values."
- "The Hobbesian nature of man, says Bramhall, is a libel on human nature — 'worse than the nature of bears or wolves.'"